

Факультэту
журналістыкі
Беларускага
дзяржаўнага
універсітэта
-50 год.

2

Заўтра — „Дзяды“

3

Лечыць прырода.

4

БЕЛАРУСКАЯ
МАЛАДЗЁЖНАЯ
ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

1 лістапада 1994 г.

Аўторак

№ 117(13834)

Кошт у розніцу 25 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер

“ЧЗ”

“ДЗЯДЫ” Ў ВЕРШАХ І АСОБАХ

Папулярная перадача Беларускага радыё “Апоўдні” заўтра будзе поўнасьцю прысьвечана Дню памяці продкаў “Дзяды”. Прычым яе радыё-аслухоўчыцаў чакае спорыза — прэм’ера спектакля па матывах пэзыі Адама Міцкевіча “Дзяды”.

Пастаноўку ажыццявіў малады беларускі журналіст Эдвард Тарлецкі. У ёй прынялі ўдзел вядучыя актывісты Купальскага тэатра, у ліку якіх Стэфанія Станюта, Віктар Манеў, Уладзімір Кін-Камінскі, Юры Авар’яну, Музычнае афармленне запэўнічае з вядомага “Палацкага шчытка”.

Цікава, што гэта пэзія на беларускай мове яшчэ не выдавалася. У свой час яе спрабавалі перакладзіць Наталля Арсеньева і Браніслаў Тарашкевіч. Пераклад, узяты за аснову спектакля, ажыццявіў, цяпер ужо нябожчык, Пятро Бітэль. Гэта пэзія, і шэраг іншых твораў Адама Міцкевіча ў перакладзе Бітэля ўвайдуць у зборнік твораў паэта, які рыхтуецца ў выдавецтва “Мастацкая літаратура”.

БЕЛІНФАРМ.

ДЗЕНЬ ПРОДКАЎ У МІНСКУ

Як паведамілі ў Мінскім гарсаветце, заўтра ў сталіцы рэспублікі адбудзецца наступны мерапрыемства, прысьвечаны Дню памяці продкаў:

10.00 — укладанне кветак і вяноў у Куропатах.
12.00 — Мітынг каля будынка КДБ, арганізаваны БНФ. Затым шэсць у Куропатах.

12.00 — Укладанне кветак да магілы вядомых дзеячаў на Маскоўскіх і Воінскіх могілках.

14.00 — Мітынг-рэвіюм БНФ у Куропатах. Пасля заканчэння — укладанне кветак на брацкай магіле ў в.Лішчыца.

Святлана КУЛІКОВА.

СВЯТА Ў ГІСТОРЫКАЎ

Вялікае свята прыйшло і на вуліцы гісторыкаў. Былі выпускнікі гістарычнага факультэта Беларускага ўніверсітэта, цыперашнія студэнты, сустрэлі юбілей — 28 кастрычніка факультэту споўнілася роўна 80.

Ля яго вытокаў стаяў вядомы беларускі вучоны, першы рэктар БДУ Уладзімір Іванавіч Пічэта. Першыя студэнты — беларускія дзяўчаты і хлопцы, прыйшлі ў аўдыторыю новага факультэта ў 1934 годзе. За гэты час тут атрымала адукацыю не адно пакаленне маладых людзей, якія выбралі для сябе вялікую прафесію выкладчыка аднаго з самых любімых прадметаў. Гістарычны факультэт для вялікай многіх стаў першай ступенькай да вялікіх навуковых дасягненняў, адсюль выйшлі палітычныя дзеячы і работнікі культуры нашай рэспублікі.

Сёння гэты факультэт мае чым нагадаваць звычайны факультэт ВУНУ. Ён больш падобны на велізарны лабараторна-даследчы цэнтр праблем у галіне гістарычных навук, права, міжнародных адносін, паліталогіі і культуры. І менавіта тут закладаецца аснова многіх вялікіх пачыненняў нашай рэспублікі.

ВЫРАТАВАЦЬ ГРАФСКІ ПАРК

Шырынскі — па прозвішчу былога ўладальніка — называюць гэты старажытны парк, які мяжуе з райцэнтрам Шаркоўшчына. Расце тут рэдкія дрэвы і кусты, ёсць сажалка, дзе плаваюць карасі, прычым плавае наведвальнікаў за-гадкавай роўнядзю цёмнай вады. На жаль, усё гэта прыгажосць псуе поўнае запустэчэнне.

Ініцыятары аднаўлення цудоўнага кутка прыроды звярнуліся да грамадскасці райцэнтра з заклікам навесці ў ім парадка. А прычына больш чым пераканаўчая: выкарыстоўваць у далейшым

ПЕРШЫЯ ГЛЕДАЧЫ — СТУДЭНТЫ

На старажытнай полацкай зямлі з’явіў свой новы дакументальны фільм “Славянскія танцы” беларускі рэжысёр Віктар Шаўчэў. Першымі гледачамі стужкі сталі студэнты мясцовага ўніверсітэта.

Запрашаны вядомага кінарэжысёра, члены ўніверсітэцкага клуба “Кінамаатар” не задаволіліся толькі прэм’ерай “Славянскіх танцаў”, але і з цікавасцю паглядзелі яго стужку “Прыйдзі і віждзь” пра Кірылу Тураўскага.

БЕЛІНФАРМ.

ПАСЛЯДОЎНІКІ СЛАВЯНСКІХ АСВЕТНІКАЎ

Кірыла-Мяфодзіўскае праваслаўнае брацтва, створанае калі год таму пад аглядамства Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, падрыхтаваў экзэрхасе ўсё Беларускае, распачала рэалізоўваць сваю адукацыйную праграму.

Яна ўключае ў сябе навучанне царкоўнаславянскай, сэрбасхарвацкай і старабеларускай моваў, а таксама асновы багаслоўя. У наступным годзе праграма набудзе статус навуковых курсоў царкоўнай культуры і славянзнаўства. Члены аб’яднання праваслаўных хрысціян акрамя адукацыйных праграм прымаюць удзел у аднаўленні закінутых храмаў. Так, імі ўжо адбудавана царква ў Вілейскім раёне. Сёння Кірыла-Мяфодзіўскае праваслаўнае брацтва мае патрэбу і ў матэрыяльнай падтрымцы, якую можна накіроўваць на разліковы рахунак № 700249, код 767 у АКБ “Дукат” у Мінску.

Святлана КУЛІКОВА.

ВІНШАВАННЕ УНІВЕРСІТЭТУ

Беларускаму аграрнаму тэхнічнаму ўніверсітэту споўнілася 40 год.

З гэтай нагоды прэзідэнт Беларусі накіраваў віншаванне прафесарска-выкладчыцкаму савету, інжынерна-тэхнічнаму персаналу, студэнтам і выпускнікам гэтай навучнай установы.

МАЎЧАННЕ — ЗОЛАТА?

У сувязі з павелічэннем цен на электраэнергію і павышэннем чыгуначнага тарифу на перавозку пошты Міністэрства сувязі і інфарматыкі рэспублікі павысіла цэны на свае паслугі.

Так, мінута міжгародняй тэлефоннай размовы ў межах вобласці цяпер будзе каштаваць 24 рублі, у межах рэспублікі — 48 рублёў. Перасылка простага пісьма масай да 20 грамаў ацэнена ў 15 рублёў, а кошт аднаго слова ў звычайнай тэлеграме — 6 рублёў. Дарэчы, адно слова тэрміновай тэлеграмы каштуе ў два разы даражэй.

Аднак павелічэнне тарифаў, паводле разліку сувязістаў, не пакрые фактычных расходаў. Напрыклад, рэальныя затраты на эксплуатацыю абслугоўвання аднаго кватэрнага тэлефона складаць цяпер 5100 рублёў, а абанентная плата за гэты ж час 1000 рублёў — шалёныя для сувязістаў і для нас, спажываўцоў.

БЕЛІНФАРМ.

Курсы валют на 31 кастрычніка:

	Далар ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	6680	6900	4425,5	4617
"Алімп"	6650	6928	4404	4619
"Дукат"	6700	7100	4500	4750

ПАДПІСКА-95

МЫ РАДЫ КОЖНАМУ ЛІСТУ

Бядай, больш за ўсё інфармацыі пра нашага чытача трапляе ў аддзел пісьмаў. Менавіта сюды ідуць лісты вельмі розных па свайму зместу, грамадскаму гучанню, ад людзей усіх сацыяльных груп. Сярод гэтых лістоў сёння намала было просьбаў аб дапамозе, скаргаў на аб’яваўскае мясцовых улада, пытанні па шматлікіх праблемах, што зараз ахалілі грамадства. Да кожнага пісьма мы імкнуліся ставіцца з увагай, некаторыя накіроўвалі ў розныя інстанцыі, ад якіх залежала вырашэнне той або іншай справы. Так, на скаргі нашых чытачоў мы атрымалі адказы ад Дзяржажкамчарнобыля, Міністэрства адукацыі, Беларускага рэспубліканскага фонду “Узаемаразуменне і прымірэнне” і інш. У кожным выпадку адказам была аказана канкрэтная дапамога. У наступным годзе аддзел пісьмаў зноў-такі бярэ пад сваю апеку клопаты чытачоў. Да таго ж, мы мяркуем пастаянна весці рубрыку “Юрыдычная служба”, у якой, думаем, маюць патрэбу многія. Кансультацыі кваліфікаванага юрыста, бясспрэчна, дапамогуць арыентавацца ў складаных жыццёвых сітуацыях аб’яваўскага на законы нашай дзяржавы.

У новым 1995 годзе вучні школ, студэнты ВУНУ, усе тыя, хто хоча паспрабаваць свае творчыя сілы на старонках “Чырвонай змены”, змогуць даслаць свае першыя творы ў новую рубрыку “Спраба пера”. Хто ведае, магчыма, з гэтых першых публікацый пачнецца шлях у вялікую журналістыку і літаратуру.

Як заўсёды на старонках “Чырвонай змены” захавецца “Паштовае скрынка”. Тут — пісьмы, у якіх аналізуюцца розныя жыццёвыя з’явы, развагі аб нашай рэчаіснасці. Мы рады кожнаму лісту, а таксама ўдзячны тым, хто актыўна супрацоўнічае з газетай сёння. Гэта мясціна Вячаслаў Ішчанка, Ларыса Шувалова, Мікаш Машыноўскі з Баранавіч, Уладзімір Ларыненка з Гомеля, Павел Бензюрук з Брэста і іншыя.

Наступны падпісны год у “Чырвонай змені” перададзены юбілейны. Газета рыхтуецца да свайго 75-годдзя. А таму ўспаміны аб творчым шляху Беларускага маладзёжнага выдання будучы друкавацца пад рубрыкай “Рэтрэспектыва”. Запрашаем усіх, хто працаваў у “Чырвонцы”, быць звязаным з ёю ў розныя гады, адгукнуцца сваімі творами.

Мы з радасцю чакаем сустрэчы са сваімі вернымі сябрамі ў 1995 годзе.

Кошт падпіскі на квартал — 6 тысяч рублёў, падпісны індэкс 63129.

Адрас: аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі. Тэл. 68-28-32.

Зь Дзядамі

Што такое жыццё і як шмат яго трэба цаніць.
Пра гэта музыка восені, залаты яе сум на свята Дзядоў.

...Жыць дзея таго, каб вярнуцца.

Дзяды, вядомыя нам і невядомыя... Яны жывуць у кожным з нас, складаюць часцінку душы. Іх вера, любоў знаходзяць працяг свайго існавання ў нашых традыцыях, звычаях, святах. Празь Дзядоў мы, як плацны дрэва, належаць усяму роду; карані яго ў глыбіні стагоддзяў.

На свята Дзядоў працягнецца памяць. Тая памяць, што робіць нас людзьмі.

Жадаем вам усьцешыцца думкаю, што некалі й нашыя нашчадкі будуць ўважаныя за імя, намі ім перададзенае.

Dainova

“Уорлднэт”

Дзяжурныя на выхадзе
перакладчыкі
Ларыса ДУДАРУК,
Людміла КАХАВЕЦ,
рэдактар
Наталля ВАЛАСІКІДА.

“Еўраньюс”

КАНФЛІКТ РАЗГАРАЕЦЦА

Лідэр баснійскіх сэрбаў выступіў па сэрбскаму тэлебачанню.

У сваім інтэр’ю ён пагражаў баснійскім мусульманам, а таксама выступіў супраць усялякіх мірных перагавораў, загадаў заявіць, што яны ні да чаго не прывядуць. Тым часам у Сараева пачаўся пераход ад адважваюцца сутыкненні паміж варагуючымі групіроўкамі. Пасля перагавораў камандуючых сіл ААН з баснійскімі сэрбамі ўдалося нарэшце дабіцца вывазлення саядэт ААН, узятых 4 дні таму ў палон.

“ДЭФІЦЫТНЫ” ЦЯГНІК

Град звонкоў з заказамі білету на цягнік, які праходзіць праз тунель,

што злучыў Англію з Францыяй, прывёў да перабору на тэлефонных лініях.

Як вядома, тунель быў пабудаваны, каб “разгуляць” павятрачны маршрут Лондан—Парыж—Брусель. У першыя ж тры гады работы білетных кас прагучала каля 600 звонкоў, з якімі тэлефонная сістэма была проста не ў стане справіцца.

ВЫТВОРЧАСЦЬ ЦУКРУ ДАРУЧАНА ІНШАЗЕМЦАМ

Вытворчасць цукру на Кубе дазволена інашаземным прадпрыемствам, якія ат-

“TV-5”

рымліваюць цяпер магчымасць інвэстыраваць усе галіны па яго выбару. На гэты крок кубінскі ўрад вымушаны быў пайсці з-за крытычнага стану, у якім апынулася важнейшая галіна краіны.

СВЯТКУЮЦЬ ЭКСТРЭМІСТЫ

Каля 3 тысяч італьянскіх экстрэмістаў арганізавалі свята, прысьвечанае дню прыходу да ўлады Мусаліні.

Паводле слоў арганізатараў, яны разглядаюць гэтую акцыю таксама і як крытыку цяперашняга ўрада Італіі.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ “ЧЫРВОНОЙ ЗМЭНЫ”

БІЗНЕС-КЛАС

НЯМЕЦКІЯ БАНКІРЫ МАЮЦЬ НАМЕР ДАПАМАГЧЫ БЕЛАРУСКИМ БАНКАМ

Некалькі дзён прайшлі ў Мінску па запрашэнню "Прыорбанка" прадставілі буйнейшых банкіў Германіі. Нямецка-беларуская канферэнцыя праводзілася ў рамках Беларуска-германскага савета па эканамічнаму супрацоўніцтву.

Ідэя правядзення гэтай сустрэчы ўзнікла ў ходзе дзелавых кантактаў па пытаннях банкіў і фінансаў абедзвюх краін. З нямецкага боку рабочую групу, у якую ўвайшлі 13 нямецкіх банкіў, узначаліў доктар Дзітэр Фалке, член праўлення "Вест-дойча Ландштатбанк" у Дзюсельдорфе, а беларускую дэлегацыю прадставіў старшыня праўлення АКБ "Прыорбанк" Сяргей Касцючэнка. У першы дзень работы канферэнцыі ўдзельнікі аглялі старшыню Нацыянальнага банка Рэспублікі Станіслава Багданкевіча.

Не праведзення гэтай сустрэчы прасякнутае ўспамінамі, што банкіў абмеркавалі шэраг праблем, звязаных з уводзіццямі ў сістэму кантролю і падаткавага ладу ў Беларусі, сістэмы мер па ўвадзіццях крэдытных і дэбетаваў карт, пытанні кіравання беларускімі банкамі ва ўмовах гіперінфляцыі. Банкіў дамоўліліся аб стварэнні адзінай аўтаматызаванай банкіўскай сістэмы на тэрыторыі рэспублікі, а таксама аб увадзіццях разлікаў шляхам адзінай пластыкавай карткі. Нямецкі бок падцвердзіў сваё жаданне аказваць матэрыяльную дапамогу ў ажыццяўленні гэтых праектаў.

Кацярына ВЫСОЦКАЯ.

НАШЫ ПАЖАДАННІ - ІХ МАГЧЫМАСЦІ

Некалькі дзён у Мінску знаходзіўся дэкан факультэта менеджмента ўніверсітэта штата Джорджія доктар Роберт Гейтвуд і прафесары гэтай нэўчальнай установы.

Яны былі запрошаны Інстытутам перспектываў развіцця і Бяспэкі Беларусі для вывучэння магчымасці чытання прафесарамі ўніверсітэта штата Джорджія курсу лекцый па менеджменту ў нэўчальных установах рэспублікі.

Курс лекцый, які ўжо праводзілі амерыканцы, ахопліваў пытанні работы з кадрамі ў сферах кіравання малымі прадпрыемствамі, маркетынгу і банкіўскай справе.

У сваю чаргу замежныя вучоныя зацікавілі прапановы з боку беларускага Інстытута. Яны датычылі не толькі перадаваў неабходнай для стварэння ўніверсітэта штата Джорджія курсу лекцый, але і сумеснай дзейнасці ў напісанні падручнікаў, друкаванні ў нашым і замежных часопісах навуковых артыкулаў, метадычных распрацовак. Абмяркоўваліся пытанні беларускай БНУ ў выкарыстанні тэхналогій навучаных і кантролю ведаў, распрацавання ў ШША і таксама магчымасці кароткачасовых стажыровак выкладчыкаў і студэнтаў у старэйшым універсітэце свету.

Прадставілі ўніверсітэт штата Джорджія падарожнікі, што набылі падарожныя іх магчымасці супадаюць. І, паколькі прапановы праект падтрымлівае ўрадам і наўрадавымі фондамі ШША, чытанне курсу па менеджменту будзе праводзіцца з боку беларускай навуковай установы мінімальнымі фінансавымі і матэрыяльнымі затрат.

Святлана ГОЛАД.

Беларускі Цэнтр міжнародных сувязей і турызму сумесна з Прадстаўніцтвам Прамысловых-гандлёваў палаты Лейпцыга ў Мінску запрашае вас наведаць спецыяльнае кірмаш "Турысты і Каравані" з 1 па 6 снежня ў Лейпцыгу.

На кірмаш будзе прадстаўлены турысты і турбіро больш як з 40 краін свету. Нашы паслугі ўключаюць: адкрыццё віз, праезд на камфартных аўтобусе, транспартнае абслугоўванне ў Лейпцыгу, білет на кірмаш, пражыванне ў гасцініцы і харчаванне, культурную праграму.

Наш адрас: г.Мінск, вул. Каралі, 16, пакой 221. Тэлефоны: (0172) 26-55-77, 20-01-58, факс 20-50-19.

Кожнаму пакаленню журфакаў вучоба ў сваёй алімпіаде памятна. Былі любімымі выкладчыкі і лекцыі, ад якіх захоплівала дух, гонар за першы ўласны друкаваны радкі і нервовыя дырыжкі ў апошнюю ноч перад экзаменам, сябры, з якімі і дагэтуль не разлілася вядоў, і сціплыя студэнцкія застолы, што рабіліся на апошнія капейкі са стыпендыі, але здаваліся шыкоўнымі. Былі будагравы і асабістыя "бульба", творчыя спрэчкі ў вучэбнай газеце і раптоўныя гаваранні з газет дарослых, хакаванне і першыя асяслі на курсе...

Гады вучобы, у якіх б час яны ні праходзілі, усё ж маюць асаблівасць аб'ядноўваць студэнцтва памяццю аб сваёй БНУ. І першы журфакаўцаў — салдат-франтавікоў, юнакоў і дзяўчат, якія прайшлі вайну. Сённяшніх студэнтаў — выпускнікоў сучасных каледжаў і ліцэяў. Пяцьдзесят год паміж імі — гэта час станаўлення факультэта журналістыкі.

Напачатку журфак быў толькі аддзяленнем універсітэта, але ўжо ў першы палове 50-х гадоў яго стала творчым па сутнасці. Там закладваліся асновы двух творчых саюзаў — Саюза журналістаў і Саюза пісьмннікаў. У розныя часы яго закончылі прэзідэнт М.Аўрамчык, Л.Чыгрынаў, І.Гітшнік, А.Вярынін, Б.Саванка, Г.Бураўкін, В.Зуёнак і інш. Фактычна на факультэце фарміравалася новае пакаленне майстроў беларускай публіцыстыкі.

У 1955 годзе загадкавым аддзяленнем журналістыкі стаў дэкан Рыгор Васільевіч Булавіч. Гэтага чалавека з вялікай удачнасцю ўспамінаюць многія пакаленні выпускнікоў журфака. Ён таксама часіны лёсу нашага факультэта. Франтавік, потым студэнт, аспірант, кандыдат, затым доктар навук і прафесар — Рыгор Васільевіч непасрэдным творца гісторыі журфака. У гады яго працы аддзяленне журналістыкі выйшла на самастойнае месца ва ўніверсітэце і атрымала статус факультэта. Рыгор Васільевіч стаў першым яго дэканам.

З гэтага часу факультэт пачаў хутка развівацца, пашыраўся выкладчыцкі савет, ствараліся новыя кафедры. Зараз факультэт журналістыкі

ўзначальвае доктар навук, прафесар Алег Георгіевіч Слука, дарчы, член рэдакцыйнай нашай газеты, лёс якога звязаны з факультэтам з 1964 года.

Што ж такое журфак сёння? Гэта галіновы Інстытут у сістэме ўніверсітэта. Ён забяспечвае поўны цыкл непарыўнага навучання і падрыхтоўку кадраў самага шырокага профілю — ад журналістаў-рэпарцёраў да кандыдатаў навук.

На працягу апошніх дзесяці год трымаюцца ўстойлівы конкурс срод абштурментаў. Летась колькасць студэнтаў-першакурснікаў вырасла амаль у два разы ў сувязі з тым, што ўсталявана кантрактная форма навучання. Цяпер усе замежныя студэнты і аспіранты, а таксама беларускія студэнты, прынятыя звыш устаноўленага плана, навучаюцца за адпаведную плату.

Вучоны савет факультэта разам з рэктаратам універсітэта праводзіць эксперымент па ўдасканаленню прыёму. Ужо некалькі год творчае сачыненне з'яўляецца асноўным экзаменам для ўсіх абштурментаў, у тым ліку і для медальістаў. Абмяркоўваюцца пытанне адкрытага прыёму на факультэт, каб даць магчымасць вучыцца ўсёй творчай моладзі. Гэта звязана з тым, што прыём студэнтаў павялічваецца і колькасць

жадаючых вучыцца на кантрактнай аснове будзе расці.

Сёння факультэт журналістыкі Беларускага ўніверсітэта мае вялікі міжнародны творчы сувязі. Наладжваюцца супрацоўніцтва з аддзяленнем публіцыстыкі фінансавскага факультэта Рурскага ўніверсітэта ў Бохуме (Германія), з Інстытутам журналістыкі Варшаўскага ўніверсітэта, Сафійскім ўніверсітэтам імя К.Ахрыдскага і інш.

Канешне, у некалькіх газетных радках цяжка ўмясціць усю гісторыю і здабыткі журфака. Але ўсе тыя, хто звязаны з ім лёсам, памятаюць гады вучобы тут як самыя лепшыя, самыя дарагія. У дзень юбілею нашага факультэта мы, выпускнікі, гаворым дзякуй усім выкладчыкам, што перадалі нам не толькі веда, але і шчырасць сэрца. Мы вяртаемся са слухнай датой адзін аднаго. Да ўсіх гэтых вяртанняў далучаецца калектыв радакіі беларускай маладзёжнай газеты "Чырвоны змена". Няхай у сценах нашай алімпіады заўсёды будзе цёпла ад шчырых душ, няхай муза не пакіне тых, хто выйшаў адсюль, хто прыйдзе лшчэ сюды.

Вольга ШАЎКО.

Фота С.ГРЫЦА, М.ЖЫЛЦКАЯ.

ДЫЯЛОГІ "ЧЗ"

"Пакуль народ не ведае сваёй гісторыі, з ім можна рабіць усё, што хочаш"

На пытанні адказвае намеснік старшыні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і захаванні гістарычнай спадчыны Алег ТРУСАЎ.

— Сёння некаторыя парламентарыі дэ прадшчыраваў праблем на церапашня сесіі адносіць перагляд існуючай дзяржаўнай сімволікі. Я тут маю на ўвазе прапанову дэпутата ад ветэранскай арганізацыі Жу-коўскага, які імкнецца стварыць камісію па вывучэнню, а, на-пэўна, і перагляду дзяржаўнай сімволікі.

— На маю думку, сёння калі ўлада заставіла тая ж самая на-менклатура, толькі другая яе на-ска, маладая. А старыя і маладыя наменклатурычкі чым д-рознічаюцца? Вялікай непава-гай да ўсяго Беларускага, да мо-вы, да культуры, да сімвалаў, да ўсяго гістарычнага. Але калі ні гавары пра велізарную сувязь, напрыклад, з Расіяй, усё роўна ад гэтага лепшай сувязі не ста-не. Як ні стараўся гаварыць А.Р. Лукашэнка "аб уз'яднанні", узамён атрымаў у "Ізвестыях" артыкул "Краіна агуркоў". І ўпершыню за ўсю гісторыю не-

больш, такія былі абвядзены. А ця-пер вядома, што ні заўтра, ні па-слязаўтра і наогул, пакуль будзе заставіцца гэты рэжым, ніколі добра не будзе. Прэзідэнцкія выбары паказалі, што народ абудзіўся і няроўна, што праз год, праз два ён раз-раза, што да чаго і зразумее кошт абвядзены. Тым больш мы бачым, што прэзідэнцтва ў краінах былога Саюза прыжыва-ецца вельмі пакуліва. Мне зда-ецца, ніякі парламент паставіць усё на сваё месца. Так ці інакш, але ў парламент будзе ісці людзі розных партый і палітычных рухаў — ад ка-муністаў да БНФ — з крытыкай прэзідэнта, бо не будзе больш даваць з крытыкай. Кебне за-буду-цца. А праз год ці больш сітуацыя настолькі пагоршыцца, што ўсе будзе крытыкаваць толькі адну асобу, як цяпер Ва-ленсу ў Польшчы, або Ельцына ў Расіі. Кандыдатура новага кан-дидата ў дэпутаты заўдзя будзе звязана з крытыкай і адас-кіруючай уладай. А паколькі ўсю паўнаўладдзя, распусціўшы Са-веты, узды на сябе прэзідэнт, то і крытыка будзе накіравана на яго. Ён, па сутнасці, выклікаў сам на сябе агонь. Я б назваў яго "палітычным эмікадае". Мне па-чалавечы яго шкада, бо як гісторык разумее сітуацыю, у якую ён трапіў.

— Нядаўна вы ўдзельнічалі ў міжнароднай канферэнцыі "Рым-94", якая праходзіла ў Тос-ках, што пад Вільняй. Доклады нашых навукоўцаў выклікалі пэўны рэзананс ва ўдзельніках канферэнцыі. Што мела прэса пад выразам "пэўны рэзананс"?

— Менавіта на ўвазе тое, што частка літоўскіх гісторыкаў прад'явіла прэтэнзію да таго, што ў Беларусі зараз знаходзіцца многа прыхільнікаў Міколы Ермо-лавіча, які, на іх думку, быццам бы адлюстроўвае сучасную дзяржаўную палітыку, калі яго кніжкі ў нас выдаюць вялікімі накладамі. Ён стаў лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі. Літоўцы з крыўдай сцвярджаюць, што пра-цы Ермолавіча не навуковыя, накіраваны супраць Літвы і гэта-ка дэлей. Гэта гутару крытыку мы ад-казвалі, што ў вольнай незале-жнай дзяржаве існуе некалькі гістарычных версій. І кожная з іх мае права на існаванне.

Чаму ў нас так не любяць гісторыю?

Гэта не проста так. Пакуль на-род не ведае сваёй гісторыі, з ім можна рабіць усё, што хочаш. Гісторыя заўдзя суб'ектыўная, і ў кожнага народа яна сваё, як у кожнага чалавека сваё маці. Та-сама як у кожнага народа ёсць свой герой. Для французца Нап-леон адно, для рускага — дру-гое, а для беларуса — трэцяе, як Суворав, Гітлер, Сталін. І ніколі аднолькава народы не будуць уяўляць тое, што мы хацелі. Яны будуць бачыць сваю гісторыю праз прызму пакут і перамогі свайго народа.

І зараз мы без вялікага дяман-ту стварам са свайго пункту гледжання сваю беларускую гісторыю, шукаем сваё месца ў кантэкście еўрапейскіх гістарычных падзей. І, вядома, гэта не павялічыць перш на-перш літоўцам. Таму што ў дэ-сяцікі час Масква дала Літве індальгенцыю на гісторыю Вялікага княства Літоўскага. Яна дазваляла забіраць усё тое, што звязана з княствам. Літоўскія камуністы-гісторыкі гэта выка-рысталі на сваю карысць. І вось з'яўляецца Мікола Ермолавіч, які без хлусні напісаў летапіс Бе-ларускай гісторыі, хаця з ім та-каса можна паспрачацца. Але сам факт, што літоўцы прад'явілі нам прэтэнзію, сцвярджаюць аб тым, што ў Беларусі склалася сваё не-залежнае гістарычнае школа.

Больш таго, адзін з літоўскіх гісторыкаў прагаварыўся, што, маўляў, мы спачатку не хацелі звяртацца ўвагі на Ермолавіча, але калі ўбачылі ягоны накла-давы выхад яго кніжкі, ударылі ў бубны.

Гутарку веў Віктар ВАЛАДАШЧУК.

СПАДЧЫНА

"Парад" у музеі

Напярэдадні свята "Дзярдо" Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі, ўпершыню ў сваёй практыцы, арганізаваў вялікую выставу, на якой прадставлены паступленні ў яго збор за апошнія гады.

Першае, што прыцягвае ўвагу на выставе — гэта старажытныя кнігі. Сярод іх — Іван Златавуст Маргарыт (Масква, 1641 год), "Псалтыр", надрукаваны ў Кіеве Пятровскай лаўры ў 1890 годзе, "Месяцаслоў" гаспадарыча на 1864 год, выдадзены ў Вільні. З адкрыццём спецыяльнай бібліятэкі прышла ў музей і "Гісторыя беларускай (крыўскай) кнігі Вацлава Ластоўскага", датаваная 1926 годам.

Геаграфічнае размяшчэнне нашай рэспублікі, якая знаходзіцца на скрыжаванні шляхоў з Усходу на Заход, тлумачыць і стракаты набор самых розных рэчаў — ад тонкага фарфору да прадметай культуры. Набыліся і "З'яўленне Жырардскай Маці Божай" мінулага стагоддзя. Многія экспанаты характары-зуюць быт і заняткі грамадзян: падсечнікі, абрусы, дарожны ку-фер, змяля, фотаапараты. Есць нават нямецкі мікраскоп. Вярнуць да жыцця некаторыя з іх дапамагаю карпатлівае работа рас-тэаўрагараў.

Актыўнае збіранне матэрыялаў выдзяе супрацоўнікі музея та-каса па праблемах так званых "белых плям". У адрозненне ад публіцыстаў яны толькі перадаюць рэальную гісторыю, налад-жаны дыялог з замежжам. Есць ужо і першы план такога супра-цоўніцтва — калекцыя музея папоўнілася замежнымі беларускімі выданнямі, дакументамі.

Выклікае цікавасць яшчэ адна вітрына, на якой выставлены прадметы (у асноўным культурнага прызначэння), атрыманыя з Гродзенскай мытні. Іх сапраўднае каштоўнасць нічога не буд-зе вызначыць экспертам, але радзе ўжо сам факт, што гэтыя экспанаты не сталі срэбнымі і драўлянымі валотынямі, а засталіся ў рэспубліцы. Дарчы, у музейных фондзах ёсць некалькі рэчаў, перададзеных іх уладальнікамі ўсім бясплатна.

Асобная зала знаёміць з лепшымі творами народных майстроў Беларусі. Проста зачароўваюць сваім багаццем царскія варты, якія з дапамогай саломкі, ільну віртуозна ўзнаўляе з арыгінала XVIII стагоддзя Вера Салдавава. Радуюць вока забавныя персана-жы, высечаныя сякерай з дрэва Іванам Супрынчыкам. Шырока прадставлены тут традыцыйныя віды народных промыслаў — саломаллячэнне, разьба па дрэве, выцінанкі і інш.

У такім разнастайным наборы экспанатаў нельга прайсці міма чудацкіх габеленаў Вольгі Касцянян і Паўла Бондара. Іх вобра-зы ўспрымаюцца як светлы сімвал адраджэння Беларусі.

Віктар КУКЛОЎ.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

КАБ ПАЕХАЦЬ ЗА МЯЗЮ

Хачу атрымаць замежны пашпарт. Распачаць, калі ласка, як гэта зрабіць. І калі ёсць магчымасць, надрукаваць адрасы замежных пасольстваў у Мінску.

Ф.МІШКАЎ, Брэсцкая вобл., г.Лугіч.

Каб атрымаць замежны пашпарт, неабходна зварнуцца ў пашпартны аддзел РАУС (у вашым выпадку) ці ў АБІР. Адрасы некаторых замежных пасольстваў у Мінску: Індыя — вул.Кальцова, 4, корп.5; ФРГ — вул.Захарова, 26; Італія — гасцініца "Беларусь"; Кітайская Народная Рэспубліка — вул.Берасцянская, 22; Рэспубліка Польшча — вул.Румянцава, 6; ШВА — вул.Старавіленская, 46; Турэцкая Рэспубліка — вул.Кірава, 17; Вялікабрытанія — вул.Захарова, 26; Ізраіль — гасцініца "Беларусь"; Японія — гасцініца "Кастрычніцкая"; Францыя — вул.Старажоўская, 15, гасцініца "Белая Русь"; Балгарыя — вул.Бранявы, 5; Латвія — гасцініца "Беларусь", 19 паверх; Літоўская Рэспубліка — вул.Варшавіні, 17.

ПАКОЙ МОЙ, ШТО ХАЧУ

ТОЕ І РАБЛЮ

"Некалькі месцаў таму прыватызавалі свой пакой у камунітарнай кватэры. Хачу здаваць яго за грошы, судзіць кватэрышчыца супраць. Гаворыць, што гэта ў магу зрабіць толькі з яго згоды. Ці мае ён рацыю?"

А.РАЧКОЎСКІ, г.Мінск.

Сусед памяляецца. Калі вы прыватызавалі свой пакой, то згодна з Законам аб прыватызцы вы — яе поўны гаспадар, гэта значыць, уласнік (за выключэннем месцаў агульнага карыстання) з усімі вынікаючымі адсюль наступствамі. Мож-жае распаўсюджваць жывой плошчай, якая вам належыць, паводле свайго меркавання: прадаць, заарэндаваць ці здаць у арэнду. Згода суседа пры гэтым не патрэбна.

РАССАКРЭЦІЦЬ ТАВАРЫСТВА

Як правесці фінансавую дзейнасць акцы-янернага таварыства закрытага тыпу?

С.БЫЧКОЎ, г.Сноў.

Неабходна зварнуцца ў праўленне ці рэвізійную камісію

АКСАКАЛ І РАДЫКАЛ ГАРБАТУ

РАЗАМ НЕ П'ЮЦЬ

Што такое саветы старэйшых? Якія ў іх павіннасці?"

П.АУЧАРОВ, г.Баранавічы.

Саветы мудрых старых дзейнічаюць сёння ў выглядзе неафіцыйных "парламентар" у шматлікіх рэгіёнах СНД. Есць такі, напрыклад, і ў Татарстане, называецца ён Шура аксакалаў.

У гэты савет уваходзяць прызначаныя ў народзе пісьменнікі, грамадскія дзеячы, ветэраны-працаўнікі... Члены "акадэміі жыццёвых навук" удзельнічаюць у пасяджэн-нях парламента, сходах грамадскіх арганізацый, партый, нацыянальных рухаў (але ні ў адну з іх не уваходзяць). Шура прымае дэлегацыі з-за меж, рэспублікі былога СССР, дзе моцнае татарскае дыяспара. У раёнах і гарадах ёсць яго аддзяленні, з якімі вымушаны лічыцца кіраўнікі мясцовай адміністрацыі. Дзе дзейнічаюць урадавыя структуры аксакалы стаяць лява, але і крытыкуюць некаторыя паставы, з радыкальнымі экстрэмісцкага шталту гарбаты не п'юць, ніякіх рэлігійных пераваг не дапускаюць... Галоўная іх мэта

— духоўнае адраджэнне народа, захаванне міру і спакою ў рэспубліцы.

ТРУПІНЫ

ЯД ДЛЯ НАС НЕ ЯД

"Ці можна зварзіцца трупнымі ядамі?"

К.САМАВУСЕНКА, г.Бабруйск.

Трупны яд — гэта два хімічныя злучэнні — кадаверын і путрасцін, якія ўтвараюцца пры разлаганні тканак трупа. Па сутнасці, гэта канчатковы прадукт разлагання. Дадзеныя злучэнні дастаткова тэкснічны і з'яўляюцца, як правіла, на трох-чацвёрты дзень пасля смерці, калі ўжо надыходзіць прывас гіеніцы. Аднак зварзіцца гэтымі рэчывамі здароваму чалавеку практычна немагчыма. Нават, калі трупны яд трапі-ла ў кроў, ён амаль адразу будзе інакшліраваны ў печані чалавека, а затым выведзены з арганізма.

Рубрыку вядзе Святлана КУЛІКОВА, тэл. 68-29-26.

